

STUDIEBIJEENKOMST PLATFORM HANDHAVING EN TOEZICHT

26 november 2024

Chantal van Mil

INHOUD

Deel 1: Omgevingswet

- Overgangsrecht
- Concreet zicht op legalisatie
- Begunstigingstermijn
- Overtreding OP
- Zorgplicht
- Bouwstop
- LHSO

Deel 2: Beginselen en belangenafweging

- Gelijkheidsbeginsel
- Geringe aard en ernst/omvang
- Motiveringsbeginsel
- Vertrouwensbeginsel
- Evenredigheidsbeginsel

Overgangsrecht

ABRvS 3 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2645, AB 2024/213, m.nt. C.M.M. van Mil:

- R.o. 16: bij BOB of op het verzoek om handhaving altijd toetsen of de gedraging onder nieuw recht ook nog overtreding oplevert
- Zo niet: primaire besluit per 1 januari 2024 herroepen voor zover er vanaf dat moment geen overtreding meer bestaat
- R.o. 17: bij concreet zicht op legalisatie ex nunc toetsen aan Omgevingswet
- R.o. 18: geschil of een overtreding heeft plaatsgevonden niet van belang voor toepassing overgangsrecht (rechtszekerheid)
- Maar voor bezwaarfase: zie r.o. 19 over gebrekkig besluit en BOB: in dat geval als sprake is van overtreding alsnog bij BOB onderzoeken of er (onder nieuw recht) nog steeds sprake is van een overtreding
- R.o. 20: als het bestuursorgaan een voornemen heeft geuit voor 1 januari 2024 en het handhavingsbesluit heeft genomen na 1 januari 2024, dan is oud recht van toepassing
- R.o. 21: moment nemen besluit bepalend voor toepassing overgangsrecht, niet moment bekendmaken besluit

Overgangsrecht

Vzr. Rb. Noord-Holland 22 april 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:3970:

- Verweerder baseert zich o.a. op gestelde overtreding van voorschriften omgevingsvergunning
- Overtreding artikel 5.5 lid 1 en 2 Ow?
- Maar: omgevingsvergunning van 5 oktober 2023 heeft (nog) niet te gelden als omgevingsvergunning onder Ow, want nog niet onherroepelijk
- Op grond van artikel 4.12 IwOw geldt omgevingsvergunning daarom (nog) niet als omgevingsvergunning als bedoeld in Ow, dus geen overtreding artikel 5.5 Ow
- Omdat verweerder dit gebrek in bezwaar kan herstellen – verzoeker heeft immers achteraf gezien vooralsnog gebouwd zonder omgevingsvergunning – ziet vzr. hierin geen reden tot treffen vovo
- Als vergunning niet onherroepelijk wordt, dan heeft verzoeker immers helemaal geen vergunning om het hotel te realiseren en zou hij ook dan in overtreding zijn
- Overtreding artikel 7.7 lid 1 Bbl (start melding bouw): geen consequentie aan verbonden, laat staan een verbod
- Verweerder nu op de hoogte van bouwwerkzaamheden, zodat hij alsnog – zij het enigszins gebrekkig – controle kan uitvoeren waarvoor die melding is bedoeld
- Deze fout nooit te herstellen en sanctiebesluiten daarom in wezen oneindig zouden doorlopen, ook al beschikt verzoeker over de omgevingsvergunning voor bouw, kan het niet tijdig melden de handhaving van de sanctiebesluiten op zichzelf niet rechtvaardigen

Overgangsrecht

Vzr. Rb. Oost-Brabant 17 juli 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:3341:

- LOD voor illegaal gebruik gronden voor commercieel parkeren nabij Eindhoven Airport waaronder illegaal geplaatste kassa-unit
- Overeenkomstig artikel 4:8 Awb op 31 augustus 2023 voornemen gestuurd
- Op 3 mei 2024 definitieve sanctiebesluit met LOD opgelegd
- Vzr. verwijst naar uitspraak Afdeling: op grond van artikel 4.5 Iw Ow oud recht van toepassing
- Kassa unit volgens vzr. niet vergunningvrij op grond van het Bor
- Voorzieningenrechter toetst (in lijn met r.o. 16 Afdelingsuitspraak) ook of kassa-unit niet vergunningvrij is onder de Omgevingswet
- Dat is niet het geval, nog steeds sprake van een overtreding (r.o. 6.8)

Overgangsrecht

Vzr. Rb. Midden-Nederland 6 augustus 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:4782:

- Opslag van piepschuim in open lucht op recyclingsbedrijf
- September 2023 handhavingsverzoek ingediend, december 2023 LOD
- 2 mei 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:2796: vovo op grond waarvan recyclingsbedrijf piepschuim in afwachting van beroepsprocedure tegen keerwand op perceelsgrens mag plaatsen, maar niet hoger
- 16 juli 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:4261: verzoek om voorziening op te heffen afgewezen
- Nu verdergaande voorziening: in afwachting van beroepsprocedure geen opslag meer tegen keerwand maar daartussen afstand aanhouden met het oog op brandveiligheid en dat vovo ook gaat gelden voor andere percelen van bedrijf
- Vzr. geeft (ambtshalve) opdracht onder dwangsom aan college: A. overzicht toepasselijke milieunormen opstellen. Eerst kijken naar regels vóór 1 januari 2024, ook kijken naar huidige regels. B. Feitelijke situatie toetsen. C. Conclusie of onder oud en nieuw recht wel of geen overtreding wordt geconstateerd, moet inzichtelijk in rapport worden beargumenteerd
- Vzr. kan wel opdracht geven, maar geen besluit voorschrijven. Vzr. geeft college sterk in overweging om de onder C bedoelde conclusie in nader besluit op handhavingsverzoek neer te leggen en Rb. daarover te informeren

Overgangsrecht

Rb. Den Haag 15 oktober 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:17233:

- Januari 2024 LOD plaatsen luchtbehandelingskasten op gebouw, strijd met artikel 5.6 Ow
- Ow niet van toepassing: last is opgelegd na handhavingsverzoek van 12 juli 2023
- Op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, Iw Ow blijft op dit besluit het recht zoals dat gold vóór laatstgenoemd tijdstip van toepassing
- Volgens eiseres in 2018 al vergund
- LOD ten onrechte gebaseerd op grondslag dat is gehandeld in strijd met vergunningvoorschrift, niet vergund
- Eiseres kan daarom door het plaatsen van de luchtbehandelingskasten niet in strijd met een voorschrift van die omgevingsvergunning gehandeld hebben
- Eiseres handelt wel in strijd met de verboden van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a en c en artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wabo
- Die overtredingen zijn echter niet aan het bestreden besluit ten grondslag gelegd

Overgangsrecht

Vzr. Rb. Den Haag 31 oktober 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:17794:

- Vovo LOD om aan paardenstal aangebouwde stalruimte van 22 m² te verwijderen
- Melding belanghebbende van 14 oktober 2022 kan niet worden aangemerkt als een aanvraag als bedoeld in artikel 1:3 lid 3 Awb
- Artikel 4.3 Iw Ow in dit geval niet van toepassing
- Nu handhavingsbesluit dateert van 29 maart 2024, is in dit geval Ow van toepassing

Overgangsrecht

Vzr. Rb. Oost-Brabant 1 november 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:5171:

- Januari 2024 LOD wegens gebruik loods met daarin zwembad, sauna en bubbelbad in strijd met BP
- September 2023 voornemen verzonden, dus oud recht van toepassing volgens college
- College stelt dat uitspraak Afdeling met uitleg overgangsrecht ten tijde van BOB nog niet bekend was
- Uitleg Afdeling werkt terug tot 1 januari 2024
- *"Op grond van de rechtspraak van de Afdeling over de beginselplicht tot handhaving slaagt het betoog van eiseres niet."*
- Strijd met evenredigheidsbeginsel? Gebruik al 40 jaar bekend, raadslid in zwembad gezwommen, vanwege hoge leeftijd persoonsgebonden overgangsrecht toepassen
- Vzr. acht het onredelijk om zwemmen te verbieden gezien hoge leeftijd en mentale achteruitgang waar kinderen tijdens zitting onweersproken op hebben gewezen
- Verwachting is dat hij nog maar beperkte tijd kan zwemmen, gebruik zwembad heeft geen impact op omgeving, geen handhavingsverzoek, maar zienswijze bij herziening BP en het uitvoeren toezegging aan gemeenteraad
- Uit besluit en standpunt college over legaliseringsmogelijkheden maakt vzr. op dat college er op zichzelf geen bezwaar tegen heeft als voor privegebruik wordt gezwommen en evenmin tegen bijgebouw, alleen tegen bijgebouw van deze omvang (600 m²)
- "Maatschappelijke blik", last te verstrekkend

Concreet zicht op legalisatie

Rb. Midden-Nederland 5 augustus 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:4760:

- Augustus 2024 handhavingsverzoek slopen beschermd dorpsgezicht
- Beroep niet tijdig beslissen gegrond, college krijgt nog 2 weken
- Ook onder Ow omgevingsvergunningplichtig
- Als sloper snel omgevingsvergunning aanvraagt, dan kan college beoordelen of dat concreet zich op legalisatie oplevert
- Beoordelen wat kans is dat omgevingsvergunning kan worden verleend
- Artikel 4.35 lid 2 Iw Ow bevat toetsingskader
- Omgevingsvergunning voor slopen in beschermd dorpsgezicht kan worden geweigerd, als college het niet aannemelijk vindt dat op plaats sloop een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd
- Dat er een ander bouwwerk zal worden gebouwd is in dit geval in zoverre aannemelijk, dat de sloper daarvoor concrete plannen heeft en dat het college daarvoor een omgevingsvergunning heeft verleend
- Die omgevingsvergunning is nog onderwerp van beroepsprocedure, uitkomst daarvan kán zijn dat omgevingsvergunning onrechtmatig is verleend
- Dan weigeringsgrond voor (nog aan te vragen) omgevingsvergunning slopen
- Kan daarom nu niet met zekerheid worden gezegd dat er concreet zicht is op legalisatie
- Nieuwe sloopstop, tot 2 weken na beslissing op handhavingsverzoek of tot moment dat omgevingsvergunning voor slopen wordt verleend

Concreet zicht op legalisatie

Vzr. Rb. Midden-Nederland 14 augustus 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:5002:

- Augustus 2024 LOD opgelegd: binnen 1 week staken exploiteren shisha lounge, speelgelegenheid en met OP strijdige gebruik horecaonderneming
- Voor legalisatie kansspelautomaten is aanvraag aanwezigheidsvergunning ingediend
- Deze aanvraag is volgens burgemeester nog niet ontvankelijk, daarom geen concreet zicht op legalisatie
- Belangenafweging: belang verzoekster is erin gelegen dat aanwas van nieuwe klanten zal stokken en bestaande klanten niet terugkomen als zij haar onderneming zonder waterpijpen en kansspelautomaten moet voortzetten
- Ook is onderneming nog in opbouwfase, naamsbekendheid en klantenkring moeten nog groeien
- Daartegenover staat het algemeen belang van verweerder van bescherming van onder meer openbare orde en veiligheid door handhaving
- Vzr. is van oordeel dat het algemeen belang van college in dit geval zwaarder weegt

Concreet zicht op legalisatie

Vzr. Rb. Gelderland 15 augustus 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:5419:

- Vovo LOD wegens gebruik 9 garageboxen voor opslag van goederen Turkse supermarkt in strijd met OP en zonder omgevingsvergunning
- Toegestane gebruik niet beperkt tot particuliere opslag? Vzr.: overtreding
- Van concreet zicht op legalisatie in beginsel geen sprake omdat college omgevingsvergunning heeft geweigerd
- Van concreet zicht op legalisatie kan desondanks toch sprake zijn als op voorhand moet worden geconcludeerd dat het ingenomen standpunt rechtens onhoudbaar is en dat vereiste bestuurlijke medewerking niet zal kunnen worden geweigerd
- Voert te ver om in het kader van vovo tegen LOD rechtmatigheid van geweigerde omgevingsvergunning te beoordelen, vzr. gaat er in het kader van procedure vanuit dat geen sprake is van concreet zicht op legalisatie
- Onvoldoende gemotiveerd waarom voor dwangsom van € 2.500,- per garagebox (€ 22.500,- in totaal per maand) is gekozen met max. van € 135.000,- en waarom dit niet onevenredig uitpakt
- Standaard minimum van € 2.500,-, dat niet in beleidsregels is neergelegd, in strijd met artikel 5:32b lid 3 Awb
- Hanteren standaard minimum geeft geen blijk van een dergelijke beoordeling, nog los van het feit dat (omdat er geen beleid is) niet is te controleren hoe het college tot dit minimumbedrag is gekomen
- Daar komt nog bij dat voor minimum kennelijk is aangesloten bij overtreding voor bouwen zonder omgevingsvergunning, maar niet gemotiveerd waarom daarbij is aangesloten
- Dat had wel moeten, nu dat naar zijn aard geheel verschillende overtredingen zijn die ruimtelijke een andere impact kunnen hebben
- Ook statisch vermenigvuldigen van 9 garageboxen met bedrag van € 2.500,- geeft geen blijk van toetsing aan evenredigheidsbeginsel
- Onduidelijk of en hoe motiveringsgebrek in BOB kan en zal herstellen, volgt schorsing

Begunstigingstermijn

Vzr. Rb. Gelderland 9 augustus 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:5331:

- LOB wegens in strijd met woonbestemming houden en fokken van ongeveer 125 honden, klachten wegens overlast, niet verenigbaar met woonbestemming (max. 5)
- Direct overgegaan tot bestuursdwang, zonder termijn
- Alle honden meegenomen uit woning (rijtjeswoning van doorsnee grootte met achtertuin, binnen bebouwde kom) en laten herplaatsen
- Situatie niet langer houdbaar, woning onleefbaar geworden, zwaar vervuild
- Dat is niet alleen schadelijk voor gezondheid van verzoeksters, maar ook voor hun honden en omwonenden
- Uit dossier blijkt dat verzoeksters niet (goed) in staat zijn gebleken om voor dit grote aantal honden te zorgen
- Door de dierenambulance is gemeld dat honden in slechte staat zijn, vanwege onder andere epilepsie, stress en andere medische aandoeningen, veel honden niet gechipt e.d.

Begunstigingstermijn

Vzr. Rb. Noord-Nederland 24 oktober 2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:4175:

- LOD pluimveeslachterij in verband met nieuwe voorkoeling, geluidsoverlast n.a.v. klachten
- Verzoek verlenging begunstigingstermijn
- Als iemand voor voldoen aan last afhankelijk is van derden, kan dat maken dat begunstigingstermijn te kort is
- Daarbij relevant dat tijdig stappen zijn ondernomen om aan last te voldoen en is verzocht om verlenging, omdat zij voor kunnen voldoen aan last afhankelijk is van planning van derde voor ontwerpen en realiseren van op maat gemaakte isolerende omkasting voor dakinstallaties
- (tijdelijke) maatregelen getroffen, o.a. uitbreiding geluidsisolatie koelcel en transportbrug, verplaatsing ventilatie van machinekamer en terugtoeren van v-vormige condensorbank en condensorbank van oliekoeling, tijdelijk afschermen van dakinstallaties en installeren van geluiddemper op ventilatie van ruimte
- Ook nieuwe condensor teruggetoerd naar 50%, aansturing ventilator aangepast en ventilator uitgezet gedurende de avond- en nachtperiode
- Met tijdelijke pakket aan maatregelen wordt binnen meet- en rekennauwkeurigheid van 2 dB(A) van methode II uit Handleiding meten en rekenen Industrielawaai aan grenswaarde voldaan
- Gelet op getroffen tijdelijke maatregelen in afwachting van planning en realisatie van isolerende omkasting voor dakinstallaties
- Afwijzing van verzoek om verlenging begunstigingstermijn ondeugdelijk gemotiveerd, belangenafweging onvolledig, begunstigingstermijn met terugwerkende kracht verlengd (tot ca. 1,5 maand na uitspraak)

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Amsterdam 3 mei 2024, ECLI:NL:RBAMS:2024:3327:

- LOB gebruik 'Horeca-4' te staken en zorg te dragen voor detailhandel-uitstraling, bijv. door zitgelegenheid bij mengformule in oude staat terug te brengen of te verkleinen
- Grondslag LOD onvoldoende duidelijk
- Strijd met OP, maar ter onderbouwing daarvan wordt ingegaan op afwijkingen door college goedgekeurd PvA bij heropening na eerdere sluiting
- Daarbij niet verboden om tijdens verdere exploitatie wijzigingen aan te brengen, geen vergunningsvoorschrift
- OP is uitgangspunt en binnen daarin voorgeschreven kaders kan verzoeker exploitatie vormgeven en wijzigen
- Toelichting OP bevat voorwaarden opgenomen waaronder mengformule is toegestaan
- O.a. voorwaarde dat 20% van winkel met max. 20 m² mag worden gebruikt voor mengformule
- Uit rapport van bevindingen blijkt niet dat verzoeker deze voorwaarde of een andere in toelichting OP genoemde voorwaarden overtreedt, volgt schorsing

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Limburg 11 juli 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:4217:

- Bouwstop en LOD bouwwerkzaamheden dak
- Wijziging draagconstructie kap van woning
- Dat er na verwijderen kap een identieke uitvoering van dak plaatsvindt doet hieraan niet af
- Uit controles is gebleken dat draagconstructie pand wordt gewijzigd: sporen zijn verwijderd en (deels) vervangen, nok- en middengording zijn verwijderd (en vervangen) en hoekkepers zijn verwijderd
- Eigenlijk is, zoals aangegeven op zitting, alleen het gebint (dakstoel) intact gebleven
- Uitzondering omgevingsvergunningplicht ex artikel 2.27, eerste lid, aanhef, onder b, sub 1 van het Bbl geldt dus niet
- Voor bouwwerkzaamheden aan dak is omgevingsvergunning vereist op grond van artikel 5.1, lid 2, onder a, Ow

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Limburg 11 juli 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:4218:

- 13 LOD's wegens overtreding artikel 5.1, lid 1, onder a, Ow, wegens zonder omgevingsvergunning gebruiken en bouwen van 9 bouwwerken, gebruik percelen, buitenopslag en hekwerken voor dieren op gronden met woonbestemming en overtreding van de artikelen 10.1 en 10.2 Wm voor mestopslag
- LOD disproportioneel? Geen enkel dier meer houden?
- Gebruik betreft het niet hobbymatig houden van diverse dieren zoals stokstaartjes, een dromedaris, servals, geiten, vogels, pony's, totaal 58 verschillende diersoorten
- Lasten te verstrekkend
- Onduidelijk gemotiveerd waarom alle (andere) bouwwerken (voor huisvesting dieren) moeten worden verwijderd, omdat die er wellicht mogen staan in verband met (toegestane) gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken, aanbouwen en bijgebouwen en open overkappingen tot maximaal 150 m², mits gebruik in overeenstemming is woonbestemming
- Woonbestemming laat bepaald aantal dieren toe
- Aantal dieren dat past binnen woonbestemming is onduidelijk / heeft college niet bepaald
- Karakter omgeving (aan de rand van bebouwing / grenzend aan agrarisch gebied) en soort dier van belang voor vraag wat is toegestaan
- Ruimtelijke uitstraling van dromedaris of serval is anders dan een of meerdere katten of honden
- College moet in BOB een ondergrens van aantal en soort dieren aangeven, waarvan hij vindt dat dit passend is binnen woonbestemming, volgt schorsing met aanbeveling overleg

Overtreding omgevingsplan

Vzr. ABRvS 25 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3040:

- Juli 2023 LOD overtreding Wabo wegens plaatsen erfafscheiding
- Erfafscheiding omgevingsvergunning vrij geworden onder Ow?
- Uit artikel 22.27, aanhef en onder f, onder 2, OP volgt dat erfafscheiding alleen vergunningvrij is als deze staat "op een erf of perceel waarop al een gebouw staat waarmee de afscheiding in functionele relatie staat"
- Formulering gelijk aan artikel 2, aanhef en onderdeel 12, aanhef en sub b, aanhef en onder 1° Bor
- Vzr. ziet daarom op voorhand geen aanleiding voor oordeel dat Afdeling in bodemprocedure zal oordelen dat Rb. er hiermee ten onrechte vanuit is gegaan dat het college vanwege inwerkingtreding Ow van handhavend optreden af had moeten zien

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Zeeland-West-Brabant 2 september 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:6135:

- LOD wegens grondwal, opslag en uitweg
- Artikel 2:12 APV, verboden zonder omgevingsvergunning een uitweg te maken naar weg of verandering te brengen in een bestaande uitweg naar weg
- Lokale regels APV zijn in overgangsfase geen onderdeel van tijdelijk OP
- Zolang deze vergunningen nog niet zijn overgeheveld naar OP, wordt de regeling van artikel 2.2 Wabo (oud) feitelijk gecontinueerd
- Uit artikel 22.8 van de Ow kan worden afgeleid dat dit verbod sinds 1 januari 2024 geldt als een verbod als bedoeld in artikel 5.1, lid 1, onder a, Ow om een omgevingsplanactiviteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning
- Onvoldoende aannemelijk gemaakt dat verzoekers die overtreding hebben begaan
- Uit besluit blijkt uitsluitend dat college stelt dat per perceel maar 1 uitweg aanwezig mag zijn, niet toegelicht waaruit dit blijkt

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Limburg 4 september 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:6024:

- LOB wegens bouwwerken, opslag en aanlegwerkzaamheden zonder omgevingsvergunning
- Verzoeker 1/5 deel eigenaar sinds 2021, niet bevoegd
- Eigenaar sinds 2006 heeft perceel volledig ingericht en heeft feitelijk volledige zeggenschap over perceel, wil niet aan last voldoen
- Vzr.: uit vaste jurisprudentie volgt dat slechts handhavend kan worden opgetreden met LOD tegen overtreder die het feitelijk en juridisch in zijn macht heeft om de gestelde overtreding te kunnen beëindigen
- Immers, wanneer geadresseerde van last, hoewel overtreder, het niet in zijn macht heeft om de overtreding te beëindigen, zou die last er niet op zijn gericht om de overtreding ongedaan te maken. Dit verdraagt zich niet met het reperatoire karakter van de herstelsanctie
- Vzr. past deze jurisprudentie ook op handhavend optreden met LOB toe (??)
- Vzr.: enkele feit dat eigenaar niet aan last wil voldoen, maakt nog niet dat 1/5 eigenaar het niet in zijn macht heeft om wel aan de last te voldoen
- Hij heeft als eigenaar feitelijke toegang tot terrein en daarmee is gegeven dat hij overtreding kan beëindigen
- Hij kan dus eigendommen van derden van perceel verwijderen en daarmee aan last voldoen
- Ontbreken van mogelijk voor uitvoering van last benodigde privaatrechtelijke toestemming komt in beginsel voor risico van overtreder

Overtreding omgevingsplan

Vzr. Rb. Midden-Nederland 1 november 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:6313:

- Voornemen Experience Events om (de volgende dag) max. 50 helikoptervluchten te maken, ontheffing verleend door GS
- Verzocht om binnen 5 dagen preventief te handhaven tegen dreigende overtreding van verbod om zonder omgevingsvergunning een omgevingsplanactiviteit te verrichten, bezwaar niet tijdig beslissen, staat rechtstreeks beroep tegen open
- Vzr.: spoedprocedure leent zich niet voor beantwoorden vragen of gebruik van helikopters onder extensief recreatief gebruik valt en of het in deze omvang als kortdurend en incidenteel moet worden aangemerkt, dat moet college beoordelen
- Vzr. volstaat met oordeel dat geen sprake is van gebruik dat evident in strijd is met OP en dat zodanig is dat dit direct tot treffen van vovo moet leiden
- Of sprake is van een dreigende overtreding blijft voor nu dus in het midden
- Belang van Experience Events is dat helikoptervluchten door kunnen gaan, zodat zij haar klanten niet teleur hoeft te stellen en geen financieel nadeel leidt = bedrijfsmatig belang
- Belang van Behoud de Eemvallei zit in beschermen nabijgelegen natuurgebieden en de daar voorkomende beschermde vogelsoorten
- Belang van Experience Events weegt zwaarder
- Doorslaggevend dat handhavingsverzoek betrekking heeft op taak die college heeft bij bestuurlijke handhaving van OP
- Daarbij gaat het om ruimtelijk relevante belangen die uiteenlopend kunnen zijn, maar die zich niet uitstrekken tot de onderwerpen die Ow in aanvulling daarop specifiek regelt
- In dit geval is daarvan sprake, omdat Behoud de Eemvallei zich beroept op belangen die verband houden met Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten
- Voor die activiteiten is GS bevoegd gezag voor de bestuurlijke handhaving
- Om deze reden wegen belangen waarop Behoud de Eemvallei zich beroept in deze procedure over handhaving OP voor vzr. minder zwaar

Overtreding Ow

Vzr. ABRvS 30 mei 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2251:

- LOB vaartuig verwijderen uit passantenhaven en van iedere niet aan hem vergunde ligplaats binnen openbare wateren van Leiden in strijd met Verordening fysieke leefomgeving
- BOB: door zonder omgevingsvergunning vaartuig in passantenhaven aan te meren en vaartuig feitelijk als woonboot te gebruiken, ook in strijd gehandeld met artikel 5.1 Ow
- Vzr. niet bestreden dat door zonder vergunning met vaartuig ligplaats in te nemen in passantenhaven en vaartuig feitelijk als woonboot te gebruiken, artikel 3.4.1.1, lid 1 van de Verordening fysieke leefomgeving en artikel 5.1 Ow heeft overtreden
- College bevoegd tot handhaving
- Handhaving niet onevenredig: LOB heeft tot doel dat openbaar water overeenkomstig de wettelijke voorschriften waarop last is gebaseerd t.b.v. zijn publieke functie wordt gebruikt
- Dat met handhaving te dienen algemeen belang dient college af te wegen tegenover belangen appellant
- Maar daarbij geldt dat college bij overtreding van wettelijke voorschriften in beginsel van zijn bevoegdheid tot handhaving gebruik moet maken en dat aan door college genoemde belang van vrees voor precedentwerking als niet wordt gehandhaafd, gewicht toekomt

Zorgplicht

Vzr. Rb. Midden-Nederland 25 maart 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:1849:

- LOB: woning schoon en brandveilig maken
- Hoewel regels op basis waarvan in deze zaak tot handhaving is over gegaan inhoudelijk niet anders zijn dan de voorheen geldende bepalingen uit het Bouwbesluit 2012, is de wettelijke systematiek wel anders, verwijzing naar bijlage met uitgebreide weergave wettelijke normen en bevoegdheden
- Vzr. heeft geen reden om eraan te twijfelen dat situatie in huis overtredingen oplevert van regels over elektriciteit, brandveiligheid en gezondheid, ook niet betwist
- Aannemelijk dat elektriciteitsvoorziening door verlengsnoeren en stekkerdozen niet aan NEN 1010 voldoet, ook aannemelijk dat verzoekster door brandonveilige situatie zorgplicht uit Bbl overtreedt
- Omdat alles vol spullen staat kan zij immers moeilijk vluchten bij brand en kunnen hulpdiensten niet goed helpen
- Ten slotte aannemelijk dat vele etensresten tot stankoverlast leiden, met overtreding van zorgplicht uit 'bruidsschat' van OP (artikel 22.18 lid 1, zorgplicht gezondheid) tot gevolg
- Via bruidsschat is overtreden van die zorgplicht een omgevingsplanactiviteit die omgevingsvergunningplichtig is
- College is daarom bevoegd om handhavend op te treden

Zorgplicht

Vzr. Rb. Midden Nederland 13 augustus 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:4910:

- Eerste uitspraak specifieke zorgplicht, LOD flora- en fauna-activiteiten artikel 11.27 Bal
- Exploitant vakantiepark, werkzaamheden uitbreiding vakantiepark in gebied waar beschermde diersoorten kunnen voorkomen
- Exploitant had voorzorgsmaatregelen getroffen, waaronder plaatsen reptielenscherm
- Het college meent dat ook het plaatsen van het reptielenscherm in strijd is met de specifieke zorgplicht. De exploitant vraagt zich af of zij deze specifieke zorgplicht inderdaad schendt en het college handhavend mocht optreden.
- In dit geval geen sprake is van overtreding omgevingsvergunningplicht voor opzettelijk doden van beschermde soorten, daar opzet of ten minste voorwaardelijk opzet voor nodig is
- Daar is in dit geval geen sprake van omdat met reptielenscherm voorzorgsmaatregelen zijn getroffen, dus niet willens en wetens de kans op doden beschermde soort aanvaardt
- Overtreding specifieke zorgplicht? Rb. kijkt naar parlementaire behandeling Aanvullingsbesluit natuur Ow, Bal, Ow en Iw Ow
- Bevoegd gezag kan (alleen) handhaven bij evidente strijd met specifieke zorgplicht
- Rechtspraak Afdeling over algemene zorgplicht uit artikel 1.1a Wm, op dezelfde wijze geformuleerd als specifieke zorgplicht sluit aan bij het in die rechtspraak ontwikkelde criterium 'ernstige nadelige gevolgen'
- Specifieke zorgplicht geldt in beginsel alleen in gevallen waarin ernstige nadelige gevolgen optreden of acuut dreigen op te treden
- I.c. kan niet worden gezegd dat er nu of op korte termijn ernstige nadelige gevolgen voor natuurbescherming zijn of zullen ontstaan die zodanig zijn, dat in redelijkheid kan worden gevergd dat exploitant de herstelmaatregel uitvoert
- Geen overtreding specifieke zorgplicht
- Exploitant moet wel gevolgen blijven monitoren omdat omstandigheden kunnen veranderen, waardoor wél sprake kan zijn van overtreding

Zorgplicht

Vzr. Rb. Rotterdam 16 september 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:9084:

- Handhavingsverzoek overschrijding grenswaarden voor trillingen door sloopwerkzaamheden (Trillingsrichtlijn) afgewezen
- Overtreding artikel 7.4 Bbl omdat verweerder ten onrechte geen eigen onderzoek heeft verricht?
- Vzr. volgt stelling dat college eigen onderzoek had moeten verrichten en dat, nu dit niet is gebeurt, artikel 7.4 Bbl is overtreden, niet
- Niet valt in te zien dat college zich niet op de onderzoeken van Quattro Expertise heeft mogen baseren
- Vzr. neemt hierbij in aanmerking dat de trillingmetingen/resultaten van de onderzoeken van Quattro Expertise en die van deskundige van verzoekers niet veel van elkaar verschillen

Zorgplicht

Vzr. Rb. Oost-Brabant 25 oktober 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:5335:

- Spoedeisende bestuursdwang, LOB wegens o.a. strijd met (brand)veiligheidseisen, sluiting en ontruiming pand binnen 24 uur
- Overtreding artikel 6.4 Bbl ((brand)veiligheidseisen), 1.7 en 7.1a Ow (algemene zorgplicht), 11.1 OP (strijdig gebruik) en 15 en 16 Afvalstoffenverordening
- Door wijze van ingebruikname acuut brand- en elektrocutiegevaar
- Veel brandbare spullen opgeslagen die vluchten / bestrijden van brand belemmeren, onvoldoende brandblusmiddelen, brandslanghaspel niet gekeurd, stand alone rookmelders nabij slaapvertrekken en wasmachine maar vanwege grootte pand moeten gekoppelde rookmelders worden geplaatst op elke verdieping en vluchtroute zodat bewoners tijdig gealarmeerd worden
- Diverse elektriciteitskabels doorgelust, gebruik kroonsteentjes om elektrakabels met elkaar te verbinden, loshangende kabels en overbelasting van elektrahaspels waardoor kans op kortsluiting erg groot is
- Brandweer kan niet garanderen dat zij pand zal betreden bij calamiteit
- Dus acuut gevaarlijke situatie
- Voor zover met verzoekers moet worden aangenomen dat vluchtwegen inmiddels zijn vrijgemaakt en geschikte brandmelders zullen worden aangebracht, is dat onvoldoende om aan te nemen dat de situatie in haar totaliteit, die werd gevormd door overige in de rapporten genoemde omstandigheden, niet tot ernstig brand- en elektrocutiegevaar leidt

Bouwstop

Rb. Oost-Brabant 16 augustus 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:3729:

- Bouwstop voor bouwen stal opgelegd op grond van artikel 5:17 Wabo
- Bouwstop opgeheven wegens concreet zicht op legalisatie, ontwerp natuurvergunning ter inzage
- Vovo tegen opheffing bouwstop
- In Ow is geen vergelijkbare bepaling opgenomen
- Omdat het inleidende verzoek is ingediend in 2013 is op basis van artikel 4.3 Iw Ow het recht, zoals dat gold voor 1 januari 2024 van toepassing
- Bouwstop vervalt niet door inwerkingtreding Ow
- Intrekking bouwstop en LOD en artikel 4.23, lid 1 onder b, Iw Ow leiden niet tot een ander oordeel
- Vzr.: college geeft verkeerd signaal door tijdens procedure vergunningverlening uit eigen beweging een opgelegde bouwstop in te trekken
- Bouwen van stallen maakt onderdeel uit van project, normale weg is dat men pas gaat bouwen als men alle benodigde vergunningen en toestemmingen heeft, beginnen met bouwen vooruitlopend op mogelijke vergunning is ongewenst
- Ten tijde van bestreden besluit viel niet uit te sluiten dat college in definitieve vergunning anders zou beslissen dan in ontwerpbeschikking, bijv. na zienswijzen
- Met ontwerpbeschikking is niet klip en klaar dat overtreding zal eindigen
- Verzoekster merkt ook op dat zij geen rechtsmiddelen kan aanwenden tegen ontwerpbeschikking, zij kan niets anders doen dan wederom om handhaving verzoeken of rechtsmiddelen aanwenden tegen intrekking bouwstop
- Tot slot is intrekken bouwstop tijdens wijziging van integrale wettelijke systeem van omgevingsrecht buitengewoon ongelukkig, uit oogpunt van proceseconomie en rechtsbescherming had college er beter aan gedaan om alle energie en tijd te steken in het nemen van een definitief besluit op aanvraag
- Vovo afgewezen omdat natuurvergunning recent in werking is getreden, mag dus gaan bouwen

Bouwstop

Vzr. Rb. Zeeland-West-Brabant 3 september 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:6167:

- Schuur illegaal aanwezig? Omgevingsvergunning verleend voor nieuwe schuur met voorschrift dat oude schuur gesloopt moest worden, vervolgens ingetrokken
- Mondelinge bouwstop met dwangsom van € 10.000,- per overtreding, per kalenderdag, max. € 50.000,-
- Vzr.: anders dan Wabo kent Ow niet (langer) de mogelijkheid tot opleggen bouwstop
- Uit MvT volgt dat wetgever bevoegdheid tot opleggen van bouwstop bij nader inzien als overbodig beschouwt
- Artikel 5:2 Awb definieert een bestuurlijke sanctie zo ruim, dat daaronder ook het treffen van beheersmaatregelen (het wegnemen of beperken van de gevolgen van een overtreding) valt
- Vzr.: college heeft ter zitting erkend dat bevoegdheid tot opleggen bouwstop niet meer is opgenomen in Ow
- Bouwstop dient te worden gezien als LOD, verwezen naar schriftelijke bevestiging
- LOD mondeling opgelegd, dat kan niet
- Gebreken herstellen in bezwaarprocedure: vovo met schorsing te verstrekken
- Maar: nu reeds aanwezige delen van nieuwe schuur mogen worden afgedekt, zodat die delen beschermd zijn tegen weersomstandigheden (wind en water)

Bouwstop

Vzr. Rb. Midden-Nederland 16 oktober 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:5927:

- Overtreding verrichten omgevingsplanactiviteit zonder omgevingsvergunning ex artikel 5.1, lid 1, aanhef en onder a, Ow wegens bouwen paardenkraamhotel in afwijking van bouwvlak
- Onder Wabo was de lijn in de rechtspraak dat bij bouwstop geen legaliseringsonderzoek hoefde plaats te vinden
- Vzr. vindt dat deze lijn onder Ow moet worden voortgezet
- Bouwstop is een ordemaatregel, waarbij slechts een beperkte belangenafweging aan de orde is
- Gelet op de aard van de bouwstop hoefde college geen onderzoek te doen naar mogelijkheid om de overtreding te legaliseren
- De beroepsgrond over concreet zicht op legalisatie slaagt niet
- Beroep ongegrond, vovo verzoek afgewezen

ABRvS 3 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2707:

- LOD overtredingen Activiteitenbesluit door benzinestation
- Appellanten hebben verzoek ingediend om lasten onder dwangsom op te heffen, omdat zij een jaar van kracht zijn geweest, zonder dat een dwangsom is verbeurd
- Verzoek is toegewezen, er kunnen dus geen dwangsommen meer worden verbeurd
- Appellanten: wel belang bij inhoudelijke beoordeling hoger beroep, college weegt bij eventuele nieuwe handhavingsactie het handhavingsverleden mee
- Uitkomst van deze procedure is daarom van belang voor bepaling van toekomstige handhavingsacties
- College heeft enerzijds gezegd dat handhavingsverleden niet meeweegt bij bepaling juiste handhavingsactie, maar anderzijds verklaard dat het toepassing geeft aan LHSO, waaruit volgt dat handhaver bij typeren gedrag overtreder toezichts- en handhavingshistorie mee moet nemen
- Handavingsgeschiedenis speelt dus wél een rol
- Exploitant meerdere tankstations
- LOD weliswaar opgeheven, maar niet met terugwerkende kracht ingetrokken
- Wel belang bij beoordeling hoger beroep, omdat bij bepalen van juiste handhavingsactie bij mogelijke overtreding in toekomst het handhavingsverleden een rol kan spelen

Gelijkheidsbeginsel

ABRvS 18 september 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3748:

- LOD aanbouw en schuur bij recreatiewoning
- Strijd met gelijkheidsbeginsel omdat er niet wordt opgetreden tegen andere illegale bouwwerken op recreatiepark?
- Nee: handhavingsverzoek ingediend door eigenaar naastgelegen perceel
- College kan gelet op handhavingsbeleid en bijbehorende prioriteitsstelling een geoorloofd onderscheid maken door in deze zaak wel handhavend op te treden en in andere illegale situaties op het recreatiepark, waarin geen verzoek om handhaving is ingediend, niet
- Dat er handhavingsverzoek is ingediend, maakt dat er geen sprake is van gelijke gevallen ten aanzien van andere illegale bouwwerken op park, omdat daarvoor ten tijde van BOB geen verzoek om handhaving was ingediend

Geringe aard en ernst

ABRvS 9 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4057:

- Handhavingsverzoek overtredingen monument, o.a. in afwijking van vergunning niet realiseren van blindnissen door dichtmetselen ramen afgewezen
- College: onevenredig, beperkte omvang en afmetingen, maakt geen inbreuk op eigendomsrecht van appellant of derde
- Vanuit dichtgezette of met matglas uitgevoerde ramen bestaat geen zicht op het perceel van appellant, privacy wordt niet aangetast
- College mocht zich op het standpunt stellen dat het hier ook uit een oogpunt van algemeen belang een geringe en niet ernstige overtreding betreft
- College heeft standpunt omtrent monumentale waarde niet onderbouwd met advies monumentencommissie, maar: aannemelijk dat wijziging pand door dichtmetselen oorspronkelijke openingen in gevels uit oogpunt van bescherming van monumentale waarden van pand niet voorkeur verdient boven het in stand laten van oorspronkelijke situatie
- T.a.v. persoonlijke belangen: gestelde erfdienstbaarheid is privaatrechtelijk van aard, dus hoeft op zichzelf geen aanleiding te geven om handhavend op te treden
- Appellant heeft erkend dat er in huidige situatie geen sprake is van inbreuk op zijn privacy
- VvE heeft aangegeven dat er geen concrete plannen bestaan om maatregelen die zicht vanuit ramen op perceel van appellant belemmeren, ongedaan te maken, geen reden om daar aan te twijfelen
- Huidige toestand ramen belemmering voor zijn plannen om dakterras en uitbouw te realiseren? belang op grond waarvan college handhavend moest optreden
- Geen aanvraag ingediend en heeft ook geen concreet uitgewerkt plan voorgelegd, geen reden om eventuele aanvraag voor realiseren dakterras of uitbouw niet in behandeling te nemen, of te weigeren vanwege privaatrechtelijke aspecten i.v.m. ramen
- Twee mails met algemene mededelingen over burenrrecht, maar hierin wordt geen verband gelegd met beslissing op eventuele aanvraag omgevingsvergunning voor realiseren dakterras of uitbouw
- Louter informatief karakter, blijkt ook uit omstandigheid dat zij afkomstig zijn van gemeentelijke adviseurs over erfgoed, die zich bezig houden met monumentale waarden
- Betekenis privaatrechtelijke kwestie voor eventuele aanvraag omgevingsvergunning van appellant staat daar los van

Geringe aard en ernst

ABRvS 23 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4266:

- Handhavingsverzoek eigenaar naastgelegen perceel wegens hekwerken langs perceelsgrens afgewezen
- College: gedeelte hoger dan 2 m is volgens gering t.o.v. totale oppervlakteoverschrijding, 0,6 m, over oppervlakte van 0,5 m²
- Door aard constructie is hekwerk bovendien met blote oog nauwelijks waarneembaar vanuit een open veld of de openbare weg, handhaving disproportioneel
- Overschrijding max. bouwhoogte met 0,6 m resp. 1,6 m, gelet op omvang overschrijding, geen overtreding van geringe aard of ernst
- Omvang overschrijding niet bezien t.o.v. de in artikel 2, onderdeel 12, van bijlage II Bor genoemde maximale bouwhoogte van vergunningvrije erfafscheidingen
- Omvang overschrijding moet bezien worden t.o.v. de norm die overtreden is
- Dat is in dit geval max. bouwhoogte van 1 m respectievelijk 2 m van artikel 3.2.2, onder h, planregels
- Dat het, volgens college, gaat om beperkt oppervlak en dat hekwerken vanuit open veld of openbare weg met het blote oog nauwelijks waarneembaar zijn, omdat het rasterwerk is waar doorheen gekeken kan worden, doet daar niet aan af
- Dat appellant niet op zijn perceel woont brengt evenmin mee dat sprake is van een overtreding van geringe aard en ernst

Motiveringsbeginsel

ABRvS 25 september 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3876:

- Handhavingsverzoek wegens gebruik zeilboot van aanlegsteiger in passantenhaven voor aaneengesloten nachtverblijf vaartuig toegestaan voor max. 3x24 uur, al enige maanden permanent bewoond afgewezen
- Ondeugdelijk gemotiveerd dat het onevenredig is om vóór 1 april 2023 handhavend op te treden
- Motivering hoofdzakelijk gebaseerd op een te beperkte opvatting over de strekking van de planregels
- Niet alleen bedoeld om aanlegsteiger vrij te houden voor passanten maar ook om goed woon- en leefklimaat in de omgeving te waarborgen, ten onrechte niet bij afwijzing betrokken
- Ook niet deugdelijk gemotiveerd waarom belangen van overtreder zwaarder wegen dan algemeen belang dat met handhaving is gediend en het individuele belang van appellant bij goed woon- en leefklimaat
- Sprake van langdurige overtreding van niet geringe ernst die ruimtelijke gevolgen heeft gehad voor omwonenden passantenhaven en dat het college aannemelijk heeft geacht dat appellant als gevolg van de overtreding overlast heeft ervaren

Motiveringsbeginsel

ABRvS 25 september 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3831:

- LOD verwijderen keetunit t.b.v. verkoop auto's en verkoop auto's staken
- Begunstigingstermijn verlengd tot 6 weken na BOB, vervolgens tot 6 weken na uitspraak Rb. en tot 6 weken na uitspraak ABRvS
- Begunstigingstermijn strekt ertoe de overtreding op te heffen, als uitgangspunt voor de lengte geldt dat deze niet wezenlijk langer mag worden gesteld dan noodzakelijk is om overtreding te kunnen opheffen
- Afdeling heeft aanvaard dat onder omstandigheden kan worden verlengd in afwachting van uitkomst procedure
- Of dat in concreet geval mogelijk is, hangt af van omstandigheden geval, waaronder aard overtreding, duur van strijdige situatie, of vergunning is aangevraagd voor strijdige activiteiten, en belangen van overtreder en andere betrokken belangen
- Beleid: als bezwaar- of beroepsprocedure is gestart tegen LOD kan begunstigingstermijn op aanvraag overtreder worden verlengd, max. 1 jaar totaal
- Verlengen in bezwaar en beroep kon, maar niet in hoger beroep
- Uit beleid vloeit niet voort hoe belangen in concreet geval moeten worden afgewogen
- Ter motivering kon dan ook niet worden volstaan met verwijzing daarnaar
- Dat eerder is besloten tot verlenging doet hieraan niet af
- Voor concrete belangenafweging is des te meer aanleiding naarmate begunstigingstermijn vaker wordt verlengd
- Niet kenbaar de betrokken belangen afgewogen, besluit mist deugdelijke motivering

Motiveringsbeginsel

ABRvS 30 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4242:

- Bouwstop en LOD overtreding mantelzorgwoning
- Ondanks dat appellante zich kan verenigen met bouwstop, heeft het college ten onrechte niet gereageerd op alle door haar aangevoerde argumenten om handhavend op te treden
- Afdeling is met Rb. van oordeel dat college er niet toe was gehouden alle door appellante aangevoerde argumenten om handhavend op te treden tegen bouw mantelzorgwoning te bespreken
- Nog daargelaten dat college niet is toegekomen aan inhoudelijke beoordeling van die argumenten, strekt motiveringsplicht ex artikel 3:46 Awb niet zo ver dat het college dat had moeten doen
- Bezwaar terecht niet-ontvankelijk verklaard

Vertrouwensbeginsel

ABRvS 30 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4384:

- LOD woning in oorspronkelijke staat terugbrengen, niet bouwkundig / functioneel gesplitst in 2 wooneenheden
- Uitspraak Rb. uit 2019 geoordeeld dat een aan het college toe te rekenen toezegging gedaan is dat de woning in 2 wooneenheden mocht worden gesplitst: onherroepelijk
- Algemeen belang dat gediend is bij handhaving weegt in zijn algemeenheid weliswaar zwaar, maar, indien een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel wordt gedaan, maar hoeft niet doorslaggevend te zijn als er geen concrete bedreigde belangen van enige betekenis aangewezen kunnen worden
- Afdeling meent dat Rb. terecht heeft overwogen dat niet duidelijk was of college wilde legaliseren en dat daarom een nadere belangenafweging nodig was. Rb. kon eventuele schade dus niet zelf vaststellen, terecht college opgedragen om nieuw besluit te nemen
- Nieuw besluit: belangen van derden bij handhaving wegen zwaarder dan belang appellant bij nakoming gewekt vertrouwen, schadevergoeding van € 5.000,00 voor kosten woningsplitsing en ongedaan maken
- Regel BP die woningsplitsing verbiedt bewust opgesteld met doel om belang dat derden hebben bij een goede leefomgeving, te beschermen
- Splitsen in meerdere wooneenheden leidt tot grotere ruimtelijke uitstraling op omgeving en zorgt in zijn algemeenheid vanuit leefbaarheids- en veiligheidsoverwegingen voor meer negatieve gevolgen
- Daarbij betrokken dat het i.c. gaat om kleine tussenwoning die feitelijk ook niet geschikt is voor woningsplitsing, gewezen op ouderdom woning en bouwkundige situatie ter plaatse

Vertrouwensbeginsel

ABRvS 9 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4055:

- LOD strijdig gebruik autohandelsbedrijf, dwangsom van € 5.000,00 per maand of deel van een maand, max. € 50.000,00
- Bij BOB besloten tot invordering van € 10.000,00, constatering in september en oktober 2019
- Rb.: niet beëindigen en beëindigd houden autohandelsbedrijf is voortdurende overtreding, waarvoor per maand of deel van de maand vanaf 22 augustus 2018 van rechtswege een dwangsom van € 5.000,00 werd verbeurd
- Daarom is volgens Rb. de laatste dwangsom al verbeurd op 22 juni 2019, 10 maanden na afloop begunstigingstermijn
- Omdat op het moment van de constatering in september en oktober 2019 het maximale bedrag aan dwangsommen van € 50.000,00 al was verbeurd, mocht het college voor deze maanden geen dwangsommen meer invorderen
- Afdeling: gebruik autohandelsbedrijf geen voortdurende overtreding, kan relatief eenvoudig worden beëindigd en weer hervat
- Dat in september en oktober 2019 mogelijk niet aan last werd voldaan, betekent dus niet dat ook in de eerste 10 maanden na afloop begunstigingstermijn niet aan last werd voldaan
- I.c. ontbreken concrete gegevens over controle waaruit blijkt dat last eerste 10 maanden niet is nageleefd
- Dossierverantwoordelijke ambtenaar bij e-mail toegezegd dat college pas tot invordering zou overgaan als de eerste 5 dwangsommen zouden zijn verbeurd en dat hij daaruit heeft mogen afleiden dat het college nog niet zou overgaan tot invordering van 2 dwangsommen
- Clustering bij 5 dwangsommen, toezegging niet nagekomen, strijd met 7:12 lid 1 Awb

Vertrouwensbeginsel

ABRvS 21 augustus 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3420:

- Conclusie over de vraag welke gevolgen een geslaagd beroep op vertrouwensbeginsel kan hebben (stap 3 uit ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1694)
- Wanneer, op grond waarvan en in hoeverre kan bij bestuursrechter aanspraak op schadevergoeding worden gemaakt als gevolg van het wegens zwaarder wegende belangen niet honoreren van door bestuursorgaan gewekt gerechtvaardigd vertrouwen over uitoefening van bestuursbevoegdheid?
- Bestuursorgaan moet in een dergelijke situatie op grond van vertrouwensbeginsel de volledige schade vergoeden die belanghebbende lijdt, doordat hij (i) gerechtvaardigd heeft vertrouwd op de toezegging, (ii) in dat vertrouwen heeft gehandeld en (iii) door dat handelen in een slechtere positie is komen te verkeren dan hij zou hebben verkeerd als het gerechtvaardigd vertrouwen niet bij hem zou zijn gewekt
- Gaat dus om vergoeding van volledige dispositieschade ('negatieve belang'): dus schade die hij heeft geleden doordat hij in dat vertrouwen gehandeld heeft – kosten heeft gemaakt, maatregelen heeft getroffen, ergens heeft vanaf gezien en zo meer –, met andere woorden: heeft gedisponeerd
- Vergoeding van het 'positieve belang' – waarbij belanghebbende financieel in positie wordt gebracht, waarin hij zou hebben verkeerd als toezegging was nagekomen – is volgens A-G niet aan de orde
- Verplichting om dispositieschade te vergoeden vindt in beginsel plaats volgens gewone schadevergoedingsregels en maakt deel uit van het te nemen besluit
- Dit onderdeel van het besluit kan eventueel later genomen worden dan het onderdeel van het besluit waarbij wordt vastgesteld dat zwaarder wegende belangen aan het honoreren van het vertrouwen in de weg staan

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 14 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3021:

- LOD A.V.I. wegens opslaan van meer dan 1.250 ton bewerkt en onbewerkt schroot binnen inrichting
- Voor zover A.V.I. de aangevraagde en vergunde opslagcapaciteit voor schroot ontoereikend acht, ligt het op haar weg om een verruiming aan te vragen
- Pas naar aanleiding daarvan kan college beoordelen of verruiming binnen milieu-hygiënische kaders past, dat college eist om dan revisievergunning aan te vragen, maakt dat niet anders
- Doel handhaving dat A.V.I. overtreding beëindigt en beëindigd houdt
- Ambtshalve wijziging omgevingsvergunning geen alternatief voor handhaving, omdat dit geen betrekking heeft op opslagcapaciteit voor schroot: last is noodzakelijk om daarmee beoogde doel te bereiken
- De grote branden die in 2021 in opgeslagen schroot hebben gewoed, hebben veel rookoverlast veroorzaakt, door die branden was verscherpt toezicht gerechtvaardigd
- Beperken opgeslagen hoeveelheid schroot wordt in brandveiligheidsrapport aangemerkt als verdedigingslinie om risico op brand, dan wel effecten daarvan, te verkleinen in de situatie waarin de nieuwe brandveiligheidsmaatregelen nog niet zijn getroffen
- Overtreding niet incidenteel en gering
- Veel gewicht kunnen toekennen aan belangen die met de naleving van die norm worden gediend
- Financiële en organisatorische gevolgen die naleving norm meebrengen, komen voor rekening en risico van A.V.I.
- Naleving van last heeft niet geleid tot staking bedrijfsvoering en financiële tegenvallers, die gevolg zijn van naleving, vooralsnog worden opgevangen door de bedrijven waarmee zij een concernverband vormt
- Niet aannemelijk gemaakt dat algemeen belang bij voldoende capaciteit in regio om autowrakken te recyclen wordt geschaad door LOD
- Handhavend optreden in dit geval niet onevenwichtig, college niet gehouden om af te zien van opleggen sanctie en overtreding te gedogen

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 31 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3097:

- LOD rechtsvoorganger appellant omdat Tea for Two-balkons zijn aangebracht aan voorgevel
- Onevenredig? Appellant: gemeente ten tijde van aanbrengen balkons van mening dat geen vergunning noodzakelijk was, niet bewust waren en ook niet hoefden te zijn van het feit dat nadien een vergunning verplicht werd, omdat gedurende 25 jaar niet werd opgetreden
- Daarbij geringe overtreding: balkons zijn slechts 20 cm tot 46 cm dieper dan vergunde Franse balkons, welstandscommissie overweegt ten onrechte dat balkons niet zouden passen bij karakteristiek panden
- Vooraanzicht met vergunde Franse balkons verschilt niet van elkaar, oorspronkelijke situatie duidelijk herkenbaar en sprake van een symmetrische compositie
- College: doel is herstel van het te beschermen vooraanzicht van historische panden
- Afdeling: balkons steken aan bovenzijde ca 70 cm uit en 50 cm aan onderzijde, Franse balkons mogen 30 cm vanaf gevel uitsteken
- Grondoppervlakte overschrijdt toegestane balkondiepte met slechts 20 cm, dat verschil is te gering om aan te nemen dat de balkons het belang van het historische vooraanzicht in grotere mate zou schenden dan de Franse balkons
- Daarnaast gaat het om balkons die eind jaren '90 zijn aangebracht door toenmalige eigenaren en die allemaal hetzelfde zijn uitgevoerd
- In de meer dan 20 jaar dat deze balkons aanwezig zijn, zijn er geen klachten ingediend en niet gehandhaafd
- Niet aannemelijk dat belangen van derden worden geschaad door aanwezigheid van deze balkons
- College stelt dat het geen actief handhavingsbeleid voert en handhaving in dit geval ad hoc heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een andere handhavingszaak
- Geen andere belangen naar voren gebracht, daar staat tegenover dat verwijdering van de balkons ten koste zou gaan van het woongenot van appellant e.a.
- Handhaving onevenredig – anders dan ABRvS 1 augustus 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2560

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 21 augustus 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3416:

- Boete van € 11.600,- wegens strijd met Huisvestingswet
- ABRvS 2 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2849 en 2850: uit arresten EHRM volgt dat recht op een eerlijk proces uit artikel 6 EVRM een systeem van wettelijk vastgestelde bestraffende sancties niet uitsluit dat bestuur en rechter in beginsel van door wetgever gemaakte vaststelling dienen uit te gaan, mits wettelijke bepalingen met inachtneming van evenredigheidsbeginsel tot stand zijn gekomen
- Van differentiatie in dat boetestelsel was geen sprake
- Omdat voor eenduidige handhaving van Huisvestingswet en – verordening van Amsterdam duidelijkheid ten aanzien van de op te leggen boetes van belang is, heeft de Afdeling handvatten geboden om gedifferentieerd boeteregime vorm te geven waarin recht wordt gedaan aan evenredigheidsbeginsel
- O.a. onderscheid tussen onttrekking met en onttrekking zonder bedrijfsmatig karakter
- Kijken naar voorwaarden hoofdbewoning, inschrijving BRP en max. aantal dagen per jaar dat een woning verhuurd mag worden
- Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen voorwaarden die dienen ter bescherming van woonruimtevoorraad, van leefbaarheid stad en administratieve voorwaarden die controleerbaarheid dienen
- Daarin zijn gradaties van de ernst van de overtreding gelegen
- Vervolgens is verordening aangepast conform gradaties, maar: door alleen te differentiëren naar type overtreding, heeft de raad onvoldoende gedifferentieerd
- Geen onderscheid tussen onttrekking met of zonder bedrijfsmatig karakter
- Ook op andere punten niet gedifferentieerd: bij leefbaarheidsovertredingen geen differentiatie naar omvang overtreding, zoals aantal nachten of personen, of combinaties
- Bij differentiatie kan verder worden gedacht aan opleggen van hogere boetes in geval van recidive (binnen een bepaalde periode)
- Anders dan bijvoorbeeld de drie andere grote steden, wordt in Amsterdam voor merendeel van verschillende typen overtredingen de voor het eerst begane overtreding even stevig bestraft als een eventuele volgende overtreding
- En: boetes zijn hoog. Boete van € 8.700,- door Rb gematigd, Afdeling verlaagt tot € 2.900,-

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 28 augustus 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3479:

- LOB beëindigen exploitatie massage- en acupunctuurbedrijf n.a.v. bezoek mystery guest
- Had burgemeester moeten volstaan met een minder ingrijpende maatregel dan het voor onbepaalde tijd staken van gehele inrichting?
- In nieuwe besluit weliswaar gemotiveerd waarom sprake is van ernstige overtreding, maar niet ingegaan op verschillende sanctiemogelijkheden die Prostitutiesanctiebeleid biedt bij exploiteren van seksinrichting zonder vergunning
- In het geheel niet naar andere, minder ingrijpende middelen als mogelijkheid om overtreding Apv te beëindigen gekeken
- Het enkele standpunt dat niet kan worden volstaan met lichtere maatregel dan definitieve en volledige beëindiging is zonder nadere motivering onvoldoende
- Bij LOB had een kortere periode voor staken bedrijf opgenomen kunnen worden
- Ook had burgemeester kunnen kiezen voor LOD wat betreft aanbieden van seksuele activiteiten, wat minder zware impact heeft op bedrijf
- Ook onvoldoende gemotiveerd waarom geven van massages en acupunctuurbehandelingen ook permanent gestaakt moest worden
- Wel voldoende onderbouwd dat sanctie het gehele bedrijf moet omvatten omdat houden van toezicht anders ondoenlijk is
- Besluit dat exploitatie bedrijf definitief moet beëindigen is onevenredig, omdat niet is bezien of het handhavingsdoel met een minder ingrijpende sanctie had kunnen worden bereikt

Evenredigheidsbeginsel

Rb. Limburg 2 september 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5934:

- Handhavingsverzoek wegens overlast vrachtverkeer en bestelbussen bakkerij afgewezen
- Laden en lossen blokkeert oprit en belemmert optimaal gebruik
- Meerdere controles binnen tijdsbestek 3 maanden
- Hoewel een paar keer overtreding APV is geconstateerd, is handhavend optreden in dit geval onevenredig in verhouding tot de daarmee te dienen doelen
- College op juiste gronden overwogen dat beeld over gehele week is gecontroleerd, dat daaruit volgt dat situatie in de straat rustig is, meelwagen maar éénmaal per week komt lossen voor circa 15 tot maximaal 30 minuten en overtreding slechts twee keer gedurende een korte duur heeft plaatsgevonden, terwijl laden en lossen voor bakkerij noodzakelijk is voor voortzetting bedrijfsactiviteiten
- College heeft daarbij betrokken dat oprit van eiser kortstondig deels geblokkeerd is geweest en heeft overwogen dat onder onnodig blokkeren uitdrukkelijk niet laden en lossen wordt verstaan
- Maar: college had, gelet op handhavingsverzoek dienen na te gaan of hij bevoegd was tot handhaven in de zin van wegsleepregeling van artikel 170 WVV1994 (toepassen bestuursdwang)
- Niet gebeurd, bestreden besluit op dit punt niet zorgvuldig tot stand gekomen
- College moet op dit onderdeel een nieuwe BOB nemen

Rechtvaardigingsgrond

ABRvS 2 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3942:

- LOD lozing verontreinigd water op oppervlaktewater
- Rechtvaardigingsgrond als bedoeld in artikel 5:5 Awb?
- Extreem zware regenval heeft geleid tot lozing, overmacht
- Heeft al vergaande maatregelen getroffen die toereikend moesten worden geacht om bij normale weersomstandigheden lozingen te voorkomen, water van perceel verwijderd, watergang ten zuidwesten van het perceel over een lengte van 280 m afgedamd en extra laag folie aangebracht op staalslakken
- Uit geschiedenis totstandkoming van artikel 5:5 Awb volgt dat onder rechtvaardigingsgrond de klassieke rechtvaardigingsgronden worden verstaan: overmacht, noodweer en handelen ter uitvoering van een wettelijk voorschrift of een wettelijke bevoegdheid
- In dit geval geen sprake van overmacht
- Niet aannemelijk geworden dat zich in de dagen voorafgaand aan de lozing zodanig zware regenval heeft voorgedaan dat overtreder het niet in zijn macht had om overtreding te voorkomen
- Had maatregelen kunnen treffen om ook bij zware regenval lozingen te voorkomen
- Inmiddels aanvullende maatregelen getroffen, waaronder aanbrengen derde laag folie om de staalslakken af te dekken en sindsdien geen lozingen meer
- Niet aannemelijk gemaakt dat treffen van maatregelen destijds onmogelijk was, alleen al daarom kan in dit geval geen sprake zijn van overmacht

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 6 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4501:

- LOD monument, houten kozijnen vervangen door kunststof kozijnen
- Appellant: ten onrechte meer gewicht aan behoud Utrechts bouwkundig cultureel erfgoed en aan algemeen belang gehecht
- Naar schatting ten minste € 55.000,00 kost om aan last te voldoen en dat deze kosten niet in verhouding staan tot schade die door overtreding is ontstaan aan een gemeentelijk monument
- Zeker van een afstand, nauwelijks is te zien dat kozijnen van kunststof zijn en dat kozijnen in achtergevel door schutting niet zichtbaar zijn vanaf openbare weg, daarnaast milieuschade, omdat goede kunststof kozijnen met HR++glas moeten worden vernietigd en woning weer teruggaat naar energielabel G
- College terecht geoordeeld dat handhaving niet onevenredig is
- Handhavingsstrategie: behoud monumenten hoge prioriteit, algemeen belang dat bij behoud is gediend staat bij deze handhaving voorop
- Forse financiële gevolgen maakt handhaving niet onevenredig omdat zij zonder vergunning kozijnen heeft vervangen, kosten voor haar rekening en risico
- Dat duurzaam en energiebesparend glas en kozijnen weer moeten worden vervangen, betekent ook niet dat handhaving onevenredig is
- Doel handhaving is behoud monumenten en dat doel wordt niet bereikt als oorspronkelijke ramen en kozijnen, die monumentale karakter deels bepalen, steeds zouden kunnen worden vervangen door kunststof kozijnen met HR++ glas
- Gelet op grote aantal monumenten in vergelijkbare omstandigheden mocht precedentwerking meewegen bij oordeel of handhaving evenredig is

Evenredigheidsbeginsel

Rb. Limburg 11 oktober 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:7151:

- LOD aangebrachte oppervlakteverharding
- Spelen diverse belangen: belang verzoeker om handhaving wegens wateroverlast door oppervlakteverharding op naastgelegen perceel
- Wateroverlast niet onderbouwd en ook niet onderzocht door college waardoor niet duidelijk is of hiervan daadwerkelijk sprake is
- (eventuele) wateroverlast ook op te lossen zonder dat aan last wordt voldaan, omdat eiseres bereid en voornemens is om afwateringssysteem aan te leggen, aanvraag ingediend
- Oppervlakteverharding beperkte omvang en al meer dan 15 jaar aanwezig, al voor overname bedrijf was sprake van gravel en stelconplaten, stelconplaten verplaatst en meer platen neergelegd, en gravel bijgevuld, nooit klachten, dus geen andere belangen van derden in het geding
- Algemeen belang dat gediend is met handhaving is gelegen in feit dat college geen uitbreiding van bedrijven wil gelet op landschappelijke waarden (gebiedsaanduiding 'overige zone - beekdal')
- Maar financiële belang en bedrijfsbelang overtreders, als zij oppervlakteverharding verwijdert, dan kan zij haar bedrijfsvoering niet uitoefenen volgens regels Warenwet en de Verordening (EG) 853/2004, dit betekent een gevaar voor de volksgezondheid met uiteindelijke sluiting van bedrijf tot gevolg
- Daarnaast belang van 30-40 werknemers die door deze sluiting hun baan zullen verliezen en belang leveranciers die lokale klant zullen verliezen
- Handhavend optreden onevenredig, geen belangen van derden (meer) in het geding
- Overtreder heeft groot belang bij behoud oppervlakteverharding, contaminatie en ongedierte in directe nabijheid van bedrijf worden voorkomen
- Zonder deze maatregel kan en mag het bedrijf ter plaatse niet functioneren in belang volksgezondheid
- Onevenredig om handhavend op te treden als alternatief is dat op locatie van verharding onkruid of andere begroeiing staat, landschappelijke waarden zijn ook niet (blijvend) in geding aangezien oppervlakteverharding ook weer te verwijderen is
- Geringe overtreding die bovendien te legaliseren valt

Evenredigheidsbeginsel

ABRvS 20 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4723:

- Handhavingsverzoek geluidsoverlast pannaveldje
- Rechtstreekse toetsing evenredigheidsbeginsel? Betoog komt erop neer dat bij beoordeling of wordt voldaan aan geluidgrenswaarden ex artikel 2.17, lid 1, aanhef en onder a, Activiteitenbesluit, het bepaalde in artikel 2.18, lid 1, aanhef en onder a, Activiteitenbesluit over het buiten beschouwing blijven van stemgeluid, buiten toepassing moet worden gelaten
- Dat zou betekenen dat stemgeluid ook meegerekend wordt bij bepalen of wordt voldaan aan geluidgrenswaarden uit artikel 2.17, eerste lid, aanhef en onder a, Activiteitenbesluit en dus dat herstelmaatregelen ook daarop zouden moeten zien
- Deze invulling van toetsing aan evenredigheidsbeginsel zou meebrengen dat overtreding, of in dit geval zwaardere overtreding, wordt aangenomen zonder dat dat voortvloeide uit wettelijke voorschriften ten tijde van gedraging
- Ook zou deze invulling meebrengen dat in handhavingsbesluit verdergaande maatregelen kunnen worden gegeven dan tevoren kenbaar uit wettelijke voorschriften
- Een dergelijk invulling van toetsing aan evenredigheidsbeginsel zou op onaanvaardbare wijze in strijd zijn met rechtszekerheid en legaliteitsbeginsel, zoals dat voor handhaving ook in artikel 5:4 lid 2 Awb is neergelegd
- Geen ruimte voor deze gewenste invulling van het evenredigheidsbeginsel

Chantal van Mil

024 – 382 83 12

c.van.mil@hekkelman.nl

Advocatuur Nijmegen

Oranjesingel 1

6511 NJ Nijmegen

advocatuur@hekkelman.nl

024 - 382 83 84

Notariaat Nijmegen

Oranjesingel 41

6511 NN Nijmegen

notariaat-nijmegen@hekkelman.nl

024 - 382 84 86

Notariaat Arnhem

Sickeszplein 1

6821 HV Arnhem

notariaat-arnhem@hekkelman.nl

026 - 377 71 11